

ENGELLİLER HAKKINDA KANUN (1)

Kanun Numarası : 5378
Kabul Tarihi : 1/7/2005
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih: 7/7/2005 Sayı : 25868
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 44

BİRİNCİ BÖLÜM*Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel Esaslar**Amaç***Madde 1- (Değişik:6/2/2014-6518/62 md.)**

Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır.

Kapsam (1)

Madde 2- Bu Kanun engellileri, ailelerini, engellilere yönelik hizmet veren kurum ve kuruluşlar ile diğer ilgilileri kapsar.

*Tanımlar***Madde 3- (Değişik:6/2/2014-6518/63 md.)**

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Doğrudan ayrımcılık: Engelliliğe dayalı ayrımcılık temeline dayanan ve engellinin hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen, kısıtlayan veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

b) Dolaylı ayrımcılık: Görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda engelliliğe dayalı ayrımcılık temeliyle bağlantılı olarak, engellinin hak ve özgürlüklerden yararlanması bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,

c) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireyi,

d) Engelliliğe dayalı ayrımcılık: Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı,

e) Engellilik durumu: Bireyin engelliliğini ve engellilikten kaynaklanan özel gereksinimlerini, uluslararası yöntemleri temel alarak belirleyen derecelendirmeler, sınıflandırmalar ve tanılamaları,

(1) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle;

a) Bu Kanunun Adında yer alan "Özrürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması" ibaresi "Engelliler",

b) 2 nci maddesinde yer alan "özrürlüleri" ve "özrürlülere" ibareleri sırasıyla "engellileri" ve "engellilere",

f) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını,

g) Erişilebilirlik standartları: Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartları,

h) Rehabilitasyon: Engellinin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesini ve yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler kazandırmaya yönelik hizmetleri,

i) Korunmalı işyeri: İş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engellilere mesleki rehabilitasyon sağlamak ve istihdam oluşturmak amacıyla Devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyerini,

j) Makul düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri,

k) Rehabilitasyon: Herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engellinin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler geliştirmeye yönelik hizmetleri,

l) Umuma açık hizmet veren yapı: Kamu hizmeti için kullanılan resmî binalar, ibadet yerleri, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri; sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları; otel, özel yurt, iş hanı, büro, pasaj, çarşı gibi ticari yapılar; spor tesisleri, genel otopark ve buna benzer umuma ait binaları,

ifade eder.

Genel esaslar

Madde 4- (Değişik:6/2/2014-6518/64 md.)

Bu Kanun kapsamında bulunan hizmetlerin yerine getirilmesinde;

a) Engellilerin insan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı temelinde, kendi seçimlerini yapma özgürlüğünü ve bağımsızlığını kapsayacak şekilde bireysel özerkliğine saygı gösterilmesi esastır.

b) Engelliliğe dayalı ayrımcılık yapılamaz, ayrımcılıkla mücadele engellilere yönelik politikaların temel esasıdır.

c) Engellilerin tüm hak ve hizmetlerden yararlanması için fırsat eşitliğinin sağlanması esastır.

d) Engellilerin bağımsız yaşayabilmeleri ve topluma tam ve etkin katılımları için erişilebilirliğin sağlanması esastır.

e) Engellilerin ve engelliliğin her tür istismarının önlenmesi esastır.

f) Engellilere yönelik hizmetlerin sunumunda aile bütünlüğünün korunması esastır.

g) Engeli olan çocuklara yönelik hizmetlerde çocuğun üstün yararının gözetilmesi esastır.

h) Engeli olan kadın ve kız çocuklarının çok yönlü ayrımcılığa maruz kalmaları önlenerek hak ve özgürlüklerden yararlanmalarının sağlanması esastır.

i) Engellilere yönelik politika oluşturma, karar alma ve hizmet sunumu süreçlerinde engellilerin, ailelerinin ve engellileri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının katılımının sağlanması esastır.

j) Engellilere yönelik mevzuat düzenlemelerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınır.

*Ayrımcılık***Madde 4/A- (Ek:6/2/2014-6518/65 md.)**

Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır.

Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır.

Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez.

*Topluma dâhil olma***Madde 4/B- (Ek:6/2/2014-6518/66 md.)**

Engellilerin toplumdaki tecrit edilmeleri ve ayrı tutulmaları önlenir.

Engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda bağımsız olarak toplum içinde yaşamaları esas olup, özel bir yaşama düzenine zorlanamazlar.

Engellilerin topluma dâhil olmaları ve toplum içinde yaşamaları amacıyla bireysel destek hizmetleri de dâhil olmak üzere ihtiyaç duydukları toplum temelli destek hizmetlerine erişimleri sağlanır.

İKİNCİ BÖLÜM⁽¹⁾*Engellilik Durumu, Destek ve Bakım, Rehabilitasyon ve Rehabilitasyon, İstihdam, Eğitim ve Öğretim, Erişilebilirlik**Engellilik durumu*⁽²⁾**Madde 5- (Değişik:6/2/2014-6518/67 md.)**

Bireyin engelliliğini ve engellilikten kaynaklanan özel ihtiyaçlarını belirleyen derecelendirmeler, sınıflandırmalar ve tanılamalarda uluslararası temel yöntemler esas alınır. Engellilik durumunun tespit ve uygulama esasları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının görüşleri alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Destek ve bakım⁽³⁾**Madde 6- (Değişik:6/2/2014-6518/68 md.)**

Engellilerin öncelikle buldukları ortamda bağımsız yaşayabilmeleri için durumlarına uygun olarak gerekli psikososyal destek ve bakım hizmetleri sunulur. Destek ve bakım hizmetlerinin sunumunda kişinin biyolojik, fiziksel, psikolojik, sosyal, kültürel ve manevi ihtiyaçları ailesi de gözetilerek dikkate alınır. Destek ve bakım hizmetlerinin standardizasyonu, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli olan çalışmalar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca yürütülür.

(1) Bu bölümün başlığı, "Sınıflandırma, Bakım, Rehabilitasyon, İstihdam, Eğitim, İş ve Meslek Analizi" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) Bu maddenin başlığı, "Sınıflandırma" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 67 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(3) Bu maddenin başlığı, "Bakım" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 68 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Erişilebilirlik ⁽¹⁾

Madde 7- (Değişik:6/2/2014-6518/69 md.)

Yapılı çevrede engellilerin erişilebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır.

Özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ile sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan özel ve kamu toplu taşıma araçlarının engellilerin erişilebilirliğine uygun olması zorunludur.

Bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler için erişilebilir olması sağlanır.

Hizmet sunumu

Madde 8- (Mülga:6/2/2014-6518/124 md.)

Bakım çeşitleri

Madde 9- (Mülga:6/2/2014-6518/124 md.)

(1) Bu maddenin başlığı, "Ruhsatlandırma" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanununun 69 uncu maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Habilitasyon ve rehabilitasyon ⁽¹⁾

Madde 10- (Değişik:6/2/2014-6518/70 md.)

Toplumsal hayata katılım ve eşitlik temelinde engellilere habilitasyon ve rehabilitasyon hizmetleri verilir. Habilitasyon ve rehabilitasyon kararının alınması, planlanması, yürütülmesi ve sonlandırılması dâhil her aşamasında engelli ve ailesinin aktif ve etkin katılımı sağlanır.

Habilitasyon ve rehabilitasyon hizmetlerinin mümkün olan en erken evrede başlaması ve engellinin yerleşim yerine en yakın yerde verilmesi esastır.

Habilitasyon ve rehabilitasyon hizmetlerinde ihtiyaç duyulan personelin yetiştirilmesine yönelik eğitim programları geliştirilir. Habilitasyon ve rehabilitasyonda kullanılan yardımcı araç gereçlere, destek teknolojilerine ve bunlara ilişkin bilgiye erişebilirliğin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Erken tanı ve koruyucu hizmetler ⁽²⁾

Madde 11- Yeni doğan, erken çocukluk ve çocukluğun her dönemi fiziksel, işitsel, duyuşsal, sosyal, ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve engelliliğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhis edilmesinin sağlanması, engelliliğin önlenmesi, var olan engelliliğin şiddetinin olabilecek en düşük seviyeye çekilmesi ve ilerlemesinin durdurulmasına ilişkin çalışmalar Sağlık Bakanlığınca planlanır ve yürütülür.

İş ve meslek analizi

Madde 12- (Mülga:6/2/2014-6518/124 md.)

Mesleki habilitasyon ve rehabilitasyon ⁽³⁾

Madde 13- (Değişik:6/2/2014-6518/71 md.)

Engellilerin meslek seçebilmesi ve bu alanda eğitim alabilmesi için gerekli tedbirler alınır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılan iş ve meslek analizleri doğrultusunda engelliler için Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca mesleki habilitasyon, rehabilitasyon ve eğitim programları geliştirilir.

Engellilerin mesleki habilitasyon ve rehabilitasyon hizmetleri, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve diğer gerçek veya tüzel kişiler tarafından da gerçekleştirilebilir.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(1) Bu maddenin başlığı, "Rehabilitasyon" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 70 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "özürlülüğe", "özürlülüğün" ve "özrün" ibareleri sırasıyla "engelliliğe", "engelliliğin" ve "engelliliğin" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Bu maddenin başlığı, "Mesleki rehabilitasyon" iken 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 71 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

*İstihdam***Madde 14- (Değişik:6/2/2014-6518/72 md.)**

Engellilerin iş gücü piyasası ve çalışma ortamında sürdürülebilir istihdamı için kendi işini kurmaya rehberlik ve mesleki danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere gerekli tedbirler alınır.

İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.

Çalışan veya iş başvurusunda bulunan engellilerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve engellilerin çalıştığı iş yerlerinde makul düzenlemelerin, bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile işverenler tarafından yapılması zorunludur.

Engellilik durumları sebebiyle iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engellilerin istihdam edildiği korumalı işyerlerinin statüsü ve bu işyerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

*Eğitim ve öğretim***Madde 15- (Değişik:6/2/2014-6518/73 md.)**

Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelliler, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılır.

Genel eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalara yer verilir.

Örgün eğitim programlarına farklı nedenlerle geç başlamış engellilerin bu eğitime dâhil edilmesi için gerekli tedbirler alınır.

Üniversite öğrencilerinden engelli olanların öğrenime etkin katılımlarını sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda, yükseköğretim kurumları bünyesinde, engellilere uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü gibi konularda çalışma yapmak üzere Engelliler Danışma ve Koordinasyon Merkezleri kurulur.

Engelliler Danışma ve Koordinasyon Merkezinin çalışma usul ve esasları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

İşitme engellilerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla Türk işaret dili sistemi oluşturulur. Bu sistemin oluşturulmasına, geliştirilmesine ve uygulanmasına yönelik çalışmaların esas ve usulleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının koordinatörlüğünde, Millî Eğitim Bakanlığı ve Türk Dil Kurumu Başkanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Engellilerin her türlü eğitim, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kabartma yazılı, sesli, elektronik kitap; alt yazılı, işaret dili tercümeli ve sesli betimlemeli film ve benzeri materyal temin edilmesine ilişkin gerekli işlemler Millî Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülür.

Eğitsel değerlendirme

Madde 16- (Değişik:6/2/2014-6518/74 md.)

Bireylerin eğitsel değerlendirme, tanılama ve yönlendirilmesi ile ilgili iş ve işlemler rehberlik ve araştırma merkezi bünyesinde oluşturulan  zel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından yapılır. Bu sürecin her aşamasında aile bilgilendirilerek görüşü alınır ve sürece katılımı sağlanır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitime ihtiyaçı olduğu belirlenen bireyler için  zel Eğitim Değerlendirme Kurulunca rapor hazırlanır ve eğitim planı geliştirilir. Bu planlama her yıl revize edilir.

Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu,  zel eğitime ihtiyaçı olan bireyleri ilgi, istek, gelişim özellikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarına yönlendirir.

Kurulun teşkili ile çalışma usul ve esasları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Değiştirilen Hükümler

Madde 17-18- (8.6.1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 19- (23.6.1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 20-21- (14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 22- (29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 23-24- (18.1.1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 25- (1.7.1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 26-30- (24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 31- (13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 32- (25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 33- (21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 34- (7.5.1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 35- (30.4.1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 36- (28.12.1993 tarihli ve 3960 sayılı Kalıtsal Hastalıklarla Mücadele Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 37- (13.4.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 38- (22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 39- (22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 40- (10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 41- (26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 42-48- (25.3.1997 tarihli ve 571 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Madde 49- a) Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bölümünden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek adı geçen Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı (I) sayılı cetvelin adı geçen Genel Müdürlüğe ait bölümüne eklenmiştir.

b) Ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Özürlüler İdaresi Başkanlığı bölümünden çıkarılmış, ekli (4) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek adı geçen Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı (I) sayılı cetvelin adı geçen Başkanlığa ait bölümüne eklenmiştir.⁽¹⁾

(1) Bu madde ile iptal ve ihdas edilen kadrolar için 7/7/2005 tarihli ve 25868 sayılı Resmi Gazete'ye bakınız.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 50- a) 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek 37 nci maddesi,

b) 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 668 inci maddesinin üçüncü fıkrası,

c) 22.4.1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun 14 üncü maddesinin son fıkrası, Yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 2- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde engellilerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir. ⁽¹⁾⁽²⁾

Geçici Madde 3- Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan toplu taşıma hizmetlerinin engellilerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içinde, sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan araçlarla verilen toplu taşıma hizmetleri, turizm taşımacılığı yapılan araçlarla sağlanan taşıma hizmetleri ve özel ve kamu şehirler arası toplu taşıma hizmetleri ile yolcu gemileri 7/7/2018 tarihine kadar engelliler için erişilebilir duruma getirilir. ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾

(Ek:6/2/2014-6518/75 md.) 7/7/2018 tarihine kadar, karayolu ile turizm taşımacılığı yapan veya şehirler arası toplu taşıma hizmeti veren gerçek ve tüzel kişiler, engelli bireyin erişilebilir toplu taşıma hizmeti sağlanmasına ilişkin talebini azami yetmiş iki saat içinde karşılamakla yükümlüdür.

(Ek:6/2/2014-6518/75 md.) 7/7/2018 tarihine kadar, servis taşımacılığı yapan gerçek ve tüzel kişiler, engelli personel veya öğrenciye talep hâlinde erişilebilir taşıma hizmetini sağlamakla yükümlüdür.

(Ek:6/2/2014-6518/75 md.; Mülga: 10/9/2014-6552/144 md.; Yeniden düzenleme: 18/11/2014-6567/1 md.) Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten sonra üretilen şehirler arası ve uluslararası yolcu taşımacılığı ile servis ve turizm taşımacılığı yapan araçlar dışında şehir içi yolcu taşıma hizmeti yapan araçlardan erişilebilir olmayanlara yolcu taşıma hizmeti için yetki belgesi, izin ve çalışma ruhsatı verilmez.

(1) 4/7/2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanunun 34 üncü maddesiyle, bu maddede yer alan "yedi yıl" ibaresi "sekiz yıl" şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "özürlülerin" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 75 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "denetimlerinde olan" ibaresinden sonra gelmek üzere "sürücü koltuğu hariç dokuz veya daha fazla koltuğu bulunan araçlarla sağlanan" ibaresi, "sekiz yıl içinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "sürücü koltuğu hariç dokuz ila on altı oturma yeri olan toplu taşıma araçları, yolcu gemileri ile özel ve kamu şehirler arası toplu taşıma araçları ile turizm taşımacılığı yapılan araçlar 7/7/2018 tarihine kadar" ibaresi eklenmiştir.

(5) 18/11/2014 tarihli ve 6567 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "toplu taşıma araçları, yolcu gemileri ile özel ve kamu şehirler arası toplu taşıma araçları ile turizm taşımacılığı yapılan araçlar" ibaresi "araçlarla verilen toplu taşıma hizmetleri, turizm taşımacılığı yapılan araçlarla sağlanan taşıma hizmetleri ve özel ve kamu şehirler arası toplu taşıma hizmetleri ile yolcu gemileri" şeklinde değiştirilmiştir.

(Ek fıkra: 18/11/2014-6567/1 md.) Şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ile şehir içi servis ve turizm taşımacılığı hizmetinin erişilebilir hâle getirilmesi için usul ve esaslar Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca bu fıkranın yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/34 md.) Bu Kanunun geçici 2 nci maddesi ile bu maddede belirtilen erişilebilirlik standartlarının ve yükümlülüklerinin uygulanmasının izlenmesi ve denetimi her ilde Aile ve Sosyal Politikalar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, İçişleri, Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıkları ile engelliler ile ilgili konfederasyonların temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından yapılır. İhtiyaç halinde birden fazla komisyon kurulabilir. Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren dört yılı geçmemek üzere ek süre verilebilir.⁽¹⁾⁽⁵⁾⁽⁶⁾

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/34 md.) Sürenin bitiminden itibaren öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmede denetim komisyonlarınca tespit edilen umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarının sahibi olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ve ikinci, üçüncü fıkralar ile beşinci fıkra kapsamında yürürlüğe konulan yönetmelikle öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmede denetim komisyonlarınca tespit edilen gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı ellibin lirayı geçemez. İkinci ve üçüncü fıkrada öngörülen yükümlülüklerini veya geçici 2 ve 3 üncü maddelerde belirtilen sürelerin bitiminden itibaren öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmede denetim komisyonlarınca tespit edilen büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının tutarı beşyüz bin lirayı geçemez. Bu maddeye göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir. Genel bütçeye gelir kaydedilen idari para cezası tutarları dikkate alınarak erişilebilirlik konusundaki projelerde kullanılmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesinde ödenek öngörülür.⁽²⁾

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/34 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar; Bilim, Sanayi ve Teknoloji, İçişleri, Maliye, Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıklarının ve engelliler ile ilgili konfederasyonların görüşleri alınmak sureti ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca bir yıl içerisinde çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.⁽³⁾

Geçici Madde 4- Bu Kanunla Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü teşkilat kanunlarında yapılan yeni düzenleme sebebiyle kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde boş bulunan durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar her türlü malî haklarını eski kadrolarına göre almaya devam ederler. Söz konusu personelin atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamının net tutarı, eski kadrosunda en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadroda kaldıkları sürece hiçbir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Kadro ve görev unvanı değişmeyenler ise aynı kadro ve görev unvanlarına atanmış sayılırlar.⁽⁴⁾

(1) 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 75 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "maddenin birinci fıkrasında" ibaresi, "maddede" şeklinde değiştirilmiş, "standartlarının" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve yükümlülüklerinin" ibaresi, "Aile ve Sosyal Politikalar," ibaresinden sonra gelmek üzere "Bilim, Sanayi ve Teknoloji," ibaresi eklenmiştir.

(2) 18/11/2014 tarihli ve 6567 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "kişilerine" ibaresi "kişileri ve ikinci, üçüncü fıkralar ile beşinci fıkra kapsamında yürürlüğe konulan yönetmelikle öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmede denetim komisyonlarınca tespit edilen gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine" şeklinde, "Sürenin bitiminden" ibaresi "İkinci ve üçüncü fıkrada öngörülen yükümlülüklerini veya geçici 2 ve 3 üncü maddelerde belirtilen sürelerin bitiminden" olarak değiştirilmiştir.

(3) 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan "özürlülerin" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 75 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar;" ibaresinden sonra gelmek üzere "Bilim, Sanayi ve Teknoloji," ibaresi eklenmiştir.

(5) 23/7/2020 tarihli ve 7252 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "iki yılı" ibaresi "üç yılı" şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 18/7/2021 tarihli ve 7333 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle, bu fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan "üç yılı" ibaresi "dört yılı" şeklinde değiştirilmiştir.

*Mevcut belgelerin geçerliliği***Geçici Madde 5- (Ek: 25/4/2013-6462/2 md.)**

Engelli bireylerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuatına göre almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden hâlen yararlanmakta oldukları hak ve menfaatlerin, sağlık kurulu raporu dışındaki diğer şartların muhafaza edilmesi ve ilgili mevzuatına göre bu hak ve menfaatlerin devamının mümkün olması kaydıyla, önceki raporların geçerlilik süresi içinde aynı şekilde uygulanmasına devam olunur. Ayrıca, engelli bireylerin ilgili mevzuatına uygun olarak daha önceden almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden engellilik durumlarının tespitine veya engellilikleri dolayısıyla kendilerine veya yakınlarına kolaylıklar ya da haklar teminine yönelik olarak bu maddenin yayımı tarihine kadar verilmiş olan özürlü, sakat, çürük veya zihinsel ya da bedensel engelleri niteleyen benzeri ibareleri içeren belge, kimlik, kart ve benzeri belgelerin, geçerli oldukları süreler dâhilinde yenilenmeleri gerekmez.

Yürürlük

Madde 51- Bu Kanunun 35 inci maddesi ile 50 nci maddesinin (a) bendi 1.6.2006 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 52- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**5378 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun Numarası	5378 sayılı Kanunun değişen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6353	Geçici Madde 2 ve 3	12/7/2012
6462	Kanunun Adı, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, Geçici Madde 2 , 3, 5	3/5/2013
6518	1, 3, 4, 4/A, 4/B, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, Geçici Madde 3, II. Bölüm Başlığı	19/2/2014
6552	Geçici Madde 3	11/9/2014
6567	Geçici Madde 3	26/11/2014
7252	Geçici Madde 3	28/7/2020
7333	Geçici Madde 3	7/7/2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (28/7/2021)